

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดกรณีนางสาวอนงค์ มัชฌิมมาลย์มาศ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้องยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๐ ต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่า นางสาวอนงค์ มัชฌิมมาลย์มาศ ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพร ได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ และพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากสมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามอายุของสภาเทศบาลเมืองชุมพร เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

เนื่องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๙) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

จากการตรวจสอบปรากฏว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๔๖ เทศบาลเมืองชุมพร มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๒๔๖,๖๒๖,๙๖๙.๖๔ บาท ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด มีผลให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพรมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี รวม ๓ ครั้ง และปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในกรณีเข้ารับตำแหน่งต่อผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ แต่ไม่ถูกต้องครบถ้วน สำนักงาน ป.ป.ช. จึงมีหนังสือให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมส่งเอกสารประกอบให้ครบถ้วน แต่ผู้ถูกร้องมิได้ชี้แจงแต่อย่างใด ต่อมาเมื่อผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพร เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ โดยครบกำหนดระยะเวลาการยื่นบัญชี ฯ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๔๗ และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ โดยครบกำหนดระยะเวลาการยื่นบัญชี ฯ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีต่อผู้ร้อง สำนักงาน ป.ป.ช. จึงมีหนังสือให้ผู้ถูกร้องชี้แจงกรณีไม่ยื่นบัญชี ฯ ดังกล่าว แต่ผู้ร้องก็มิได้ชี้แจงข้อเท็จจริงการไม่ยื่นบัญชี ฯ แต่อย่างใด

ผู้ร้องได้มีคำสั่งเชิญผู้ถูกร้องและบุคคลที่เกี่ยวข้องในฐานะพยานมาให้ถ้อยคำ โดยผู้ถูกร้อง ให้ถ้อยคำต่อเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. สรุปได้ว่า เหตุที่ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการส่งเอกสารและยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เพราะคิดว่าจะไม่ลงเล่นการเมืองอีกและคิดว่าการไม่ยื่นบัญชี ฯ ไม่เป็นไร เนื่องจากมีทรัพย์สินไม่มาก และผู้ถูกร้องยืนยันว่า ได้ทราบเรื่องการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี รวมทั้งการไม่ยื่นเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่ง จากหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ทุกฉบับ แม้ไม่ได้รับด้วยตนเองก็ตามเพราะนางสาววามิณี มัชฌิมามาลย์มาศ น้องสาวผู้ถูกร้อง เป็นผู้รวบรวมและเปิดอ่านให้ฟังทางโทรศัพท์

ผู้ร้องได้พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๓๖/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๐ มีมติด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีในตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพร จึงขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ มาตรา ๓๕

๒. ประเด็นเบื้องต้น

มีประเด็นพิจารณาในเบื้องต้นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ หรือไม่ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ข้อ ๓ จึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย และให้โอกาสผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแต่อย่างใด

ในระหว่างการพิจารณาคำร้องนี้ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมาตรา ๓๐๐ บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ และบัญญัติให้บรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป คดีตามคำร้องนี้จึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

นางสาวอนงค์ มัชฌิมามาลย์มาศ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๓ หรือไม่

เมื่อปรากฏว่าเทศบาลเมืองชุมพรมีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๔๖ รวมทั้งสิ้น ๒๔๖,๖๒๖,๙๖๙.๖๔ บาท จึงเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ ที่กำหนดหลักเกณฑ์ว่าเทศบาลเมืองที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพร เข้าดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ โดยเทศบาลเมืองชุมพรมีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๔๖ ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในสามสิบวัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๙) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ โดยมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ เพียง ๑ ครั้ง คือ กรณีเข้ารับตำแหน่ง โดยยื่นเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ แต่ยื่นเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ถูกต้องครบถ้วน และเมื่อพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบแต่อย่างใด อีกทั้งเมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องของผู้ร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยก็ได้ให้โอกาสผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่ประการใด กรณีจึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นเอกสารประกอบบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง และไม่ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมพรมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นางสาวอนงค์ มัชฌิมมาลย์มาศ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่งและไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ข้อ ๓

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายอักษราทร จุฬารัตน หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ นายจรูญ หัตถกรรม นายธานีศ เกศพิทักษ์ นายนุรักษ์ มาประณีต นายวิชัย ชื่นชมพูนุท และนายสมชาย พงษ์ธา

หมายเหตุ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๕ ตอน ๕๒ ก วันที่ ๒๕
มีนาคม ๒๕๕๑

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน
นายธรรมรงค์ จันทร์ดำ
นางฉัตรแก้ว เลิศไพฑูรย์ ผอ.กค. ๒
นางชนิษฐา โตโพธิ์ไทย ผู้เชี่ยวชาญ ฯ

ย่อโดย นายธรรมรงค์ จันทร์ดำ
เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ ๕